

Zuid-West-Vlaanderen, energieke en sociaal inventieve regio?

OCMW-Trefdag “Samen tegen armoede – wij ook!”

KVS Brussel, 13/12/2010

Inhoud presentatie

1. Welzijnsconsortium
2. Preventief energiebeleid op regionale sociale agenda
3. Energiesnoeiers
4. FRGE
5. Slotbeschouwing

1. Welzijnsconsortium vzw

Wat is het Welzijnsconsortium?

- Samen werken aan welzijn
- In de regio Zuid-West-Vlaanderen
 - Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendelede, Menen, Spiere-Helkijn, Waregem, Wevelgem, Wervik, Zwevegem
 - Grote steden (Menen, Waregem en Kortrijk), landelijker gebieden (Lendelede, Anzegem, Spiere-Helkijn,...)
 - Een regio van +/- 296.000 inwoners
 - Socio-economisch diversiteit, grensregio hogere werkloosheid-hoger percentage sociale huisvesting
- Paritair samengesteld uit
 - Vertegenwoordigers lokale besturen (zowel gemeente als OCMW)
 - Vertegenwoordigers niet-lokale besturen (25-tal sociale organisaties uit de streek en enkele andere streekorganisaties)
 - Provincie West-Vlaanderen

13 Gemeentebesturen

Oprichtende partners ('92):
Intercommunale Leiedal
Regionale Welzijnsraad
Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

CAW Piramide,
CAW Stimulans, Kind en Gezin,
SVK De Poort, Groep Intro,
Overlegplatform Bijzondere Jeugdzorg,
CM-CAW, Liberale Mutualiteit,
Vlasschaard cv, Unizo, VKW W-VI.
/...

13 OCMW's

€

- 13 lokale besturen
- Provincie West-Vlaanderen
- Projectfinanciering

WELZIJNSCONSORTIUM vzw
Zuid-West-Vlaanderen

Energie

Armoede

Wonen

Lokaal Sociaal Beleid

Sociale dienst-
en hulpverlening

Arbeid

Ondersteunen - Ontwikkelen - Beleidswerk

Welzijnsconsortium vzw

3,8 VT onderzoekers/project/procesbegeleiders

2. Preventief energiebeleid op regionale sociale agenda

Waarom een preventief energiebeleid?

- Mattheuseffect energie
 - HOGE kans slechte woonkwaliteit
 - Relatief HOGE kostprijs energie bij lage inkomens
 - WEINIG eigen mogelijkheden om te investeren
 - WEINIG profijt van overheidsmaatregelen
- OCMW steun
 - Pas alarmbel bij problemen energie
 - Vereffening energieschulden
 - Geen structurele inzet op woonkwaliteit en energieverbruik

Regionale aanpak en lokale dynamiek

- Welzijnsconsortium vzw:
 - Signalen rond stijgende energie (- en woon)problematiek
 - Kans om in te spelen op 2 opportuniteiten:
 - Energiesnoeiërs (Vlaams minister Sociale Economie – 2008)
 - FRGE (Federaal fonds – 2008)
- Bewuste keuze voor een **regionale aanpak** (schaal – efficiëntie)
- stimuleren van **lokale samenwerking tussen wonen, welzijn en energie** (OCMW & gemeente samenbrengen) creëert **lokale dynamiek** rond thematiek.

Regionale aanpak en lokale dynamiek

1. Opstart **regionale energiesnoeiersploeg**
 - 2010 energiescans tegen 2010
2. Opstart **FRGE in de regio**
 - 10.000.000€, minimum 1.500.000€ specifieke doelgroep
3. **Lokale dynamiek en experimenten**
 - Inzet van personeel, regionale uitwisseling rond energie
 - Bijkomende betalende opdracht energiesnoeiers, proefproject dakisolatie OCMW

Essentie = SAMENWERKING!

4. **Input sociale dimensie in regionale energiestrategie**

Input regionale energiestrategie

Het welzijnsconsortium wil expertise aanbrengeu voor de opbouw van een regionale energiestrategie met als beoogde effecten voor die doelgroep die geconfronteerd wordt met een relatief grotere energiekost:

- minstens gelijke toegang tot (natuurlijke) hernieuwbare energiebronnen
- een reductie van de energiekost tot een aanvaardbaar aandeel van het besteedbare inkomen.

3. **energiesnoeiers**
BLIJ MET MINDER

Preventief energiebeleid als invalshoek voor

Energiesnoeiers Zuid-West-Vlaanderen
vzw Buurt- en Nabijheidsdienst Kortrijk

- Lokale diensteneconomie-organisatie
- Energiesnoeiers – regionale stuurgroep
- Inzet op:
 - Energiebesparing als niche voor sociale tewerkstelling
 - Energiescans bij voorkeur bij de meest kwetsbare inwoners (Vlaams wettelijk kader – kader LDE)
 - Project als mogelijkheid om mee te helpen aan een preventief energiebeleid vanuit de lokale besturen

Energiesnoeiers?

- Kortgeschoolde en/of langdurig werkzoekenden die worden opgeleid en begeleid om energiebesparende maatregelen uit te voeren.
- **1ste opdracht: 2% gratis huishoudelijke scans DNB**
 - Periode 2007-2009
 - Scan + gedragstips + 4 kleine maatregelen + rapport bewoner/eigenaar/gemeente
 - Gemiddeld **-10% op energiefactuur**
 - bij voorkeur **bij beschermde afnemers!**
 - Gemeente gunt opdracht aan energiesnoeiers en levert adressen aan

2% gratis huishoudelijke energiescans

Opportunititeit voor OCMW's:

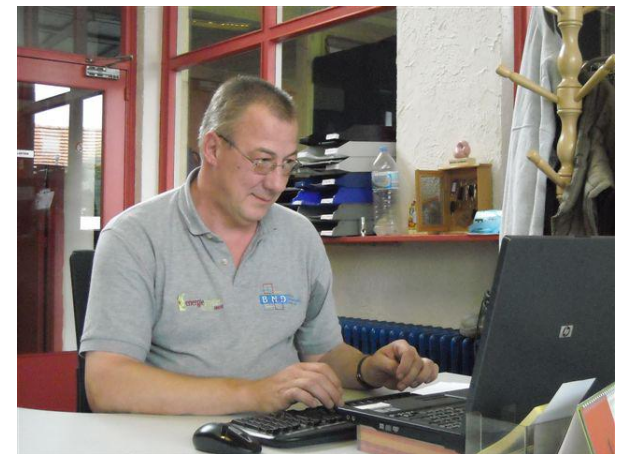
- **Gratis service naar cliënten**
 - Gedragstips
 - 4 kleine maatregelen
 - 10% besparing op de energiefactuur
 - Zicht op mogelijke investeringen en aan te wenden premies
- **Zicht krijgen op structurele (energie)gebreken woning cliënt**
 - Onveilige woonsituaties
 - Nood aan dakisolatie, vervanging verwarmingsketel,...
- **Rapportage aan eigenaars/verhuurders/OCMW**
 - Belangrijkste gebreken in woning
 - energiekwaliteit woning en mogelijke investeringen

Regionale energiesnoeiersploeg

- Lopende opdracht gratis energiescans:
 - **2010 huishoudelijke energiescans 2007-2009**
 - **in 11 van de 13 gemeenten uit de regio**
- Opdracht gratis energiescans vanaf 2010:
 - **1116 huishoudelijke energiescans per jaar**
 - **in 12 van de 13 gemeenten uit de regio**
 - **mogelijkheid tot opvolgscans**

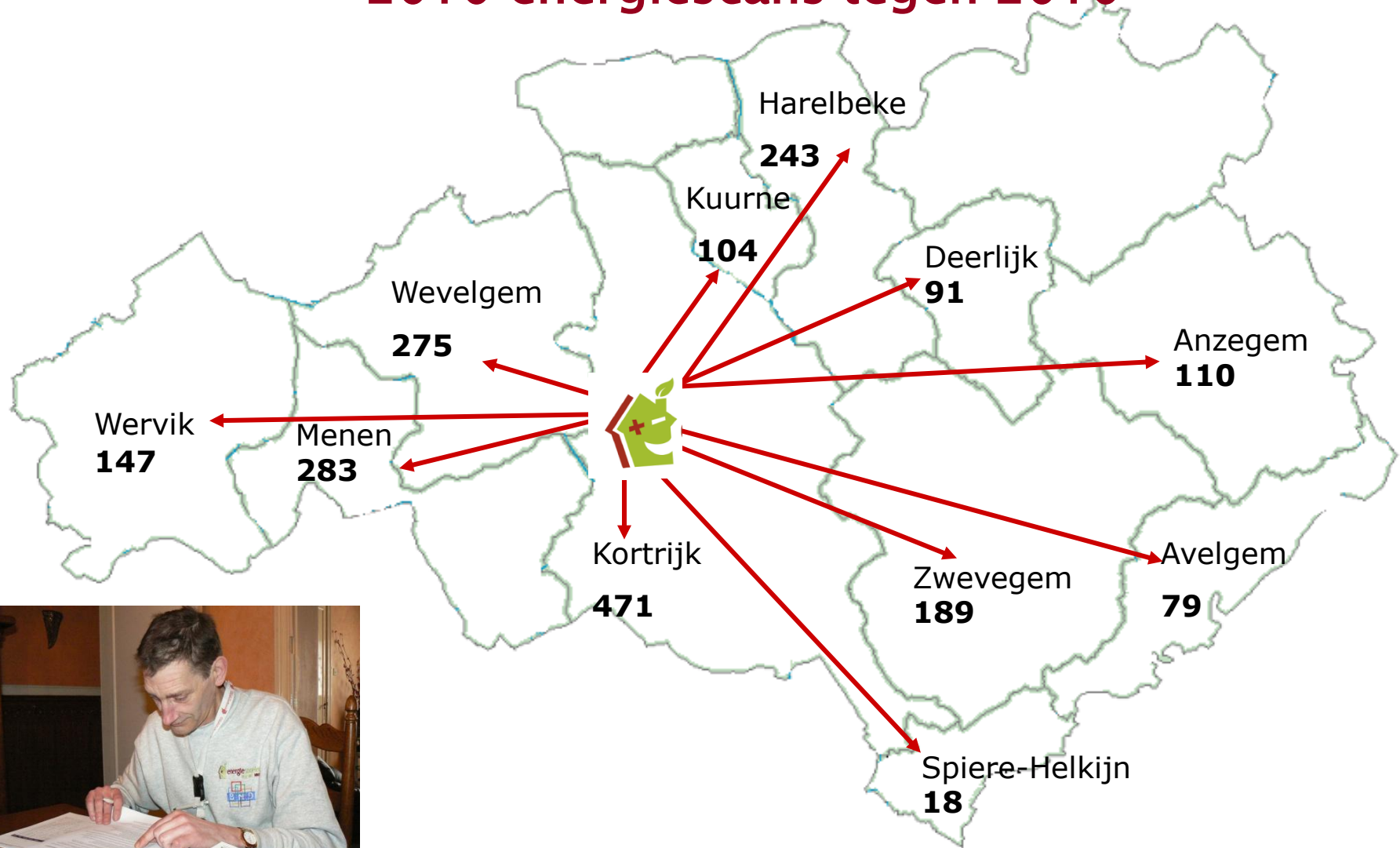
PLOEG

7 doelgroepmedewerkers (LDE)
+ 1 technisch instructeur toegekend
al 5 doelgroepmedewerkers, technisch
instructeur en coördinator aangeworven.

1ste opdracht energiescans

2010 energiescans tegen 2010

Pieter De Meyer, vzw Welzijnsconsortium Zuid-West-Vlaanderen

Voornaamste vaststellingen

- Merendeel van de scans uitgevoerd bij mensen die het financieel moeilijk hebben: LAC, cliënten OCMW, LOI-woningen, klanten OCMW-poetshulp, gebruikers thuiszorgdiensten, medewerkers sociale economieprojecten, huurders SVK en SHM, budgetmeterklanten, ...
- 75% is huurder
- Veel interesse vanuit deelnemers
- Nog geen spaarlampen (49%), nog geen spaardouchekop (77%)
- 36% cv (aardgas/stookolie)
- Hoog percentage elektrische bijverwarming (46%)
- Koelkast ouder dan 15 jaar (20%)
- Enkel glas aanwezig (40%)
- dakisolatie/zoldervloerisolatie aanwezig (33%)
- Toestellen volledig uitschakelen (67%)
- Onmogelijkheid om te werken met de kamerthermostaat
- Veel voorkomend tochtgevoel in de huizen

Andere opdrachten energiesnoeiers

- Eenvoudige dak- of zoldervloerisolatie: OCMW Wevelgem (betalend)
- Scannen van grote gebouwen: Gemeente Anzegem (betalend)
- Plaatsing pakket extra energiebesparende kleine maatregelen (betalend)
- Ecospanning (project)
- Vorming maatschappelijk werkers regio (project)

Opportunititeit voor OCMW's:

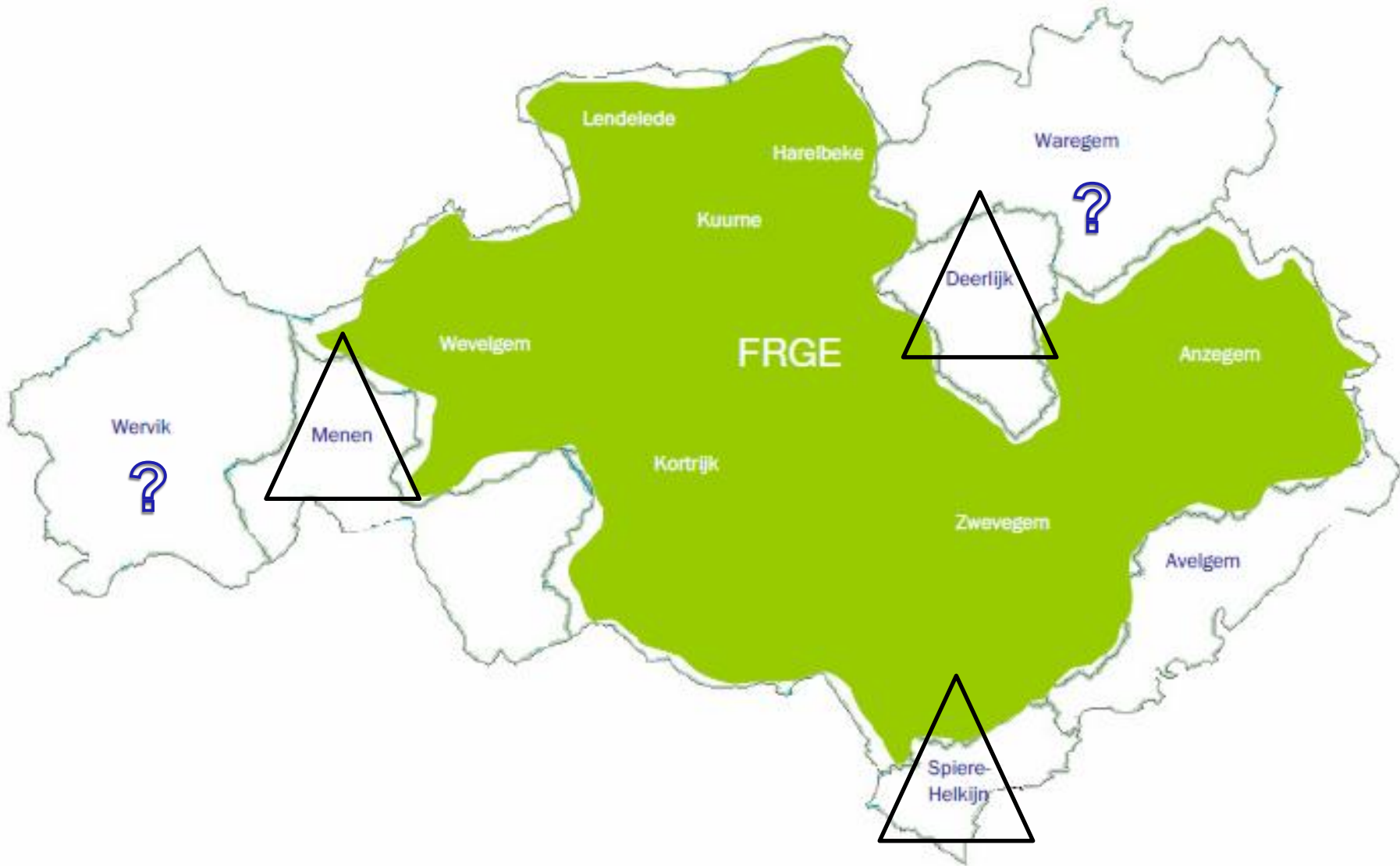
- **Extra service naar cliënten**
 - Extra pakket energiebesparende maatregelen, opnieuw besparing op de energiefactuur!
 - Mogelijkheid opvolgbezoek om energieverbruik te evalueren
- **Opwaardering eigen gebouwen en huizen om eigen energiefactuur te reduceren en voorbeeldfunctie**

Evaluatie na 2 jaar werking

- Energiescans bewijzen nut: positieve signalen
- OCMW's/gemeentes moeten heel wat moeite doen om adressen te verzamelen van de doelgroep. Niet vanzelfsprekend maar het lukt!
- Gaat verder dan energie en gedragstips, gaat ook over het zoeken naar het verbeteren van de woonkwaliteit: geen verantwoordelijkheid van OCMW alleen! Belang van **samenwerking** en goede afspraken tussen OCMW en gemeente
- Is een bijkomende inspanning voor OCMW en gemeente
- Regionale en lokale dynamiek!
 - Regionale werking is een pro om initiatieven te ontwikkelen en ervaring uit te wisselen!
 - Enkele OCMW's kiezen om hun personeel bewust te maken rond energie en actief de mogelijkheden voor de cliënten te bekijken

4. Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost

Wat is het FRGE?

Federale maatregel. Bieden van ondersteuning bij structurele maatregelen om reducties van de globale energiekost in particuliere woningen te bevorderen door middelen voor:

- a) het verstrekken van goedkope leningen, max. 2% interest aan **particulieren en rechtspersonen met een sociale doelstelling**
- b) Prefinancieren en begeleiden van structurele energiebesparende maatregelen naar **de specifiek bepaalde doelgroep van het FRGE** (renovatiebegeleiding, maximaal aanwenden van premies, sociale begeleiding)

Welke werken komen in aanmerking?

- Dakisolatie
- Muurisolatie
- Vloerisolatie
- Plaatsing of vervanging stookketel
- Hoogrendementsbeglazing
- Plaatsing thermostatische kranen of kamerthermostaat met tijdsinschakeling
- Laten uitvoeren energieaudit
- Installatie gasconvectoren

Specifieke doelgroep FRGE

Voorwaarden doelgroep FRGE (KB van 2 juni 2006):

1. verhoogde tegemoetkoming in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkering;
2. De personen die niet tot de in 1° bedoelde categorie behoren en wier jaarlijks bruto-inkomen van hun huishouden het bedrag van 11.763,02 euro, verhoogd met 2.177,65 euro per persoon ten laste niet overschrijdt (KB 2/7/2006).

Huidige bedragen (indexatie): 14.913,1 € + 2.760,8 €

3. een beroep doen op schuldbemiddeling en niet in staat de verwarmingsfactuur te betalen;
4. door het OCMW begeleid worden wegens betalingsmoeilijkheden, meer bepaald voor rekeningen voor gas en elektriciteit.

Knelpunten – antwoord FRGE

Structurele energiebesparende ingrepen niet binnen bereik meest kwetsbare inwoners.

- Omwille van kostprijs:
 - prefinanciering door lening van maximum 10.000€
 - terugbetaling over 5 jaar
 - Rente 2% over te nemen door lokaal bestuur
 - zo veel beperken terugverdientijd tot 5 jaar
- Omwille van huurdersstatuut
 - Inzetten op stimuleren verhuurder tot energiebesparende investeringen vanuit win-win situatie voor verhuurder en huurder, opmaak onderhandse overeenkomsten

- Omwille van complexiteit werken
 - Renovatiebegeleiding voor specifieke doelgroep, opvraag offertes, begeleiding werken

- Omwille van complexiteit premies aanvragen
 - Maximaal aanwenden van alle mogelijke premies en zoveel mogelijk stimuleren op ontvangen premies terug te storten om lening af te korten

Inzet op het FRGE vanuit de regio

- FRGE inzetten voor structurele aanpak van energieproblematiek in woningen
- Gezamenlijke beslissing van de gemeente en OCMW om het FRGE te activeren
- Minimaal percentage specifieke doelgroep FRGE jaarlijks te behalen
 - Wettelijk 10,6 % doelgroep te behalen
 - Opgetrokken tot minimaal 15 % doelgroep
 - Resultaat 1ste werkingsjaar 22 %

Inzet op het FRGE vanuit de regio

- 95% borgstelling voor 10 miljoen € op 5 jaar door lokale besturen bij opstart 2009
 - grote drempel voor lokale besturen, 7 lokale besturen tekenden in
 - risico niet-terugbetaling specifieke doelgroep
- Recente beslissing Vlaamse Gewestwaarborg

Aantal projecten voor en na de Vlaamse waarborgregeling:

	mei 2010	nu	projecten binnenkort in werking	projecten in voorbereiding	totaal
aantal gemeenten	60	87	131	29	247
% gemeenten	20%	28%	43%	9%	80%
% bevolking		41%	35%	8%	84%

Lokale Entiteit Zuid-West-Vlaanderen

- 7 van de 13 gemeenten stapten in op het aanbod van het Welzijnsconsortium om het FRGE in de regio op te starten:
 - Anzegem, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendeledede, Wevelgem, Zwevegem
- Voorbereiding van de werking met:
 - De contactpersonen bij OCMW en gemeente (werkgroep)
 - De beleidsverantwoordelijken bij OCMW en gemeente (beleidsgroep)
- Regionale dynamiek rond energie(snoeiërs) en voorbereiding werking met lokale besturen zorgt voor:
 - grote lokale inbedding van de werking van het FRGE
 - en een sterke sociale focus van het FRGE

Lokale inbedding

- Keuze om het FRGE in te bedden **in de bestaande loketten** van de deelnemende lokale besturen (woonloket, sociaal huis,...) als verantwoordelijke rond lokaal woonbeleid.
- Lokaal bestuur helpt de aanvrager door de aanvraagprocedure
- Inzet van het lokaal bestuur om maximaal de bestaande premies rond energiebesparing te benutten, ondersteuning vanuit de regionale Lokale Entiteit

Sociale focus

- Engagement opgetrokken naar **minimaal 15% specifieke doelgroepdossiers**.
 - 30 op min. 200 dossiers/jaar = doelgroep FRGE
- **Werkingsmiddelen FRGE maximaal aanwenden voor begeleiding specifieke doelgroep**.
 - Particulieren puur consumentenkrediet (leningen zonder begeleiding)
 - **Specifieke doelgroep (leningen met begeleiding)** - maximaliseren van de energiebesparingsmogelijkheden, financiële, sociale en renovatiebegeleiding
- 7 van de 7 lokale besturen betalen de 2 % rente voor de doelgroepdossiers zelf, **leningsdossiers met begeleiding = renteloos**

Resultaten

Gemeente	Particulieren	Doelgroep	Eindtotaal
ANZEGEM	4	6	10
HARELBEKE	29	5	34
KORTRIJK	51	21	72
KUURNE	23	5	28
LENDELEDE	3	1	4
WEVELGEM	56	8	64
ZWEVEGEM	4	2	6
Eindtotaal	170	48	218

Realisatiegraad, doelstellingen naar FRGE

- 74% van de middelen benut
(1.487.095 € / 2.000.000 € te benutten trekkingsrecht)
- 103% van de woningen bereikt
(205 / 200 te behalen woningen)
= DOELSTELLING 200 woningen BEREIKT!
- 150% van de doelgroep bereikt
(45 / 30 te behalen doelgroepdossiers)
**= DOELSTELLING 15% doelgroep zeker behaald,
45 van de 205 dossiers = 21.95%!**

Sociale focus

- Engagement opgetrokken naar **minimaal 15% specifieke doelgroepdossiers**.
 - 30 op min. 200 dossiers/jaar = doelgroep FRGE
- **Werkingsmiddelen FRGE maximaal aanwenden voor begeleiding specifieke doelgroep**.
 - Particulieren puur consumentenkrediet (leningen zonder begeleiding)
 - **Specifieke doelgroep (leningen met begeleiding)** - maximaliseren van de energiebesparingsmogelijkheden, financiële, sociale en renovatiebegeleiding
- 7 van de 7 lokale besturen betalen de 2 % rente voor de doelgroepdossiers zelf, **leningsdossiers met begeleiding = renteloos**

Rol OCMW in het FRGE

- Eerste contact lokaal inzake FRGE
 - Aanbrengen mogelijkheid FRGE en hulp bij het invullen van het aanvraagformulier FRGE (TOELEIDING)
 - Helpen bekijken haalbaarheid energiebesparende investering (FINANCIELE en SOCIALE BEGELEIDING)
 - Aanbrengen van mogelijke energiebesparende premies (MAXIMALISEREN OPPORTUNITEITEN) samen met LE
- Finaal advies inzake haalbaarheid lening FRGE voor de cliënt
- Opvolging sociaal en financieel
- Budgetbeheer bij terugbetalingsproblemen

FRGE en OCMW-werking

Link met OCMW:

- Gezamenlijke beslissing van de gemeente en OCMW om het FRGE te activeren
- De lokale werking van het FRGE moet per jaar een minimaal % doelgroepdossiers halen
 - OCMW cliënteel is specifiek bepaalde doelgroep
 - Door de energiesoepers al een zicht op hoeveel daken van huizen bijvoorbeeld makkelijk te isoleren zijn, waar enkel glas in leefruimte,...

Opportunititeit voor OCMW's:

- Het FRGE is een middel tot prefinanciering van energiebesparende investeringen, de grootste drempel voor de meest kwetsbare gezinnen
- Mogelijke lokale beleidskeuze om de beperkte rente (nu 2%) voor de specifieke doelgroep over te nemen
- Leningen en energierenovatie mogelijk maken, zonder hierbij de cliënten (financieel, qua draagkracht) te belasten. Vandaar inzet op renovatiebegeleiding, financiële en sociale begeleiding.
- FRGE is mogelijkheid voor OCMW om verder te gaan in het zoeken naar structurele oplossingen en preventieve antwoorden op situaties waar zij en de energiesnoeiers mee geconfronteerd worden

4. Slotbeschouwing

Naar een preventief energiebeleid

- Linken met armoedebeleid, woonbeleid, sociaal beleid!
- Partnerschap lokale besturen, **samenwerking!**
 - Praat met collega's van wonen en milieu
 - Benut alle opportuniteiten, zet alle nuttige projecten in

1. INZET OP ENERGIEBESPAREND GEDRAG:

Gratis scans via energiesnoeiers; help mee adressen zoeken, volg de rapporten op en bespreek ze met de cliënten

2. INZET OP ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN:

Help de cliënt zoeken naar structurele oplossingen, i.s.m. woonloket, huisvestingsdienst, Sociale huisvestingsmaatschappij, FRGE,...

Contact

Pieter De Meyer

Projectmedewerker FRGE

Inge Vervaecke

Stafmedewerker Welzijnsconsortium Zuid-West-Vlaanderen vzw

p/a Streekhuis Zuid-West-Vlaanderen

Doorniksesteenweg 218 - 8500 Kortrijk

Tel. 056 46 15 69 - Fax 056 24 99 90

inge.vervaecke@welzijnsconsortium.be

www.welzijnsconsortium.be

Valerie Vanhoutte

Projectcoördinator Energiesnoeiers Zuid-West-Vlaanderen

Buurt- en Nabijheidsdienst Kortrijk vzw

Damastweversstraat 1 - 8500 Kortrijk

Tel. 056 28 27 76

valerie.vanhoutte@bndkortrijk.vzw